

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. IV. Cognatio spiritualis impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit post contractum. Hodie oritur ex Baptismo tantùm & Confirmatione; solumque inter personas nominatim expressas à Concil.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

CONCLUSIO IV.

Cognatio spiritualis impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit post contractum. Hodie oritur ex Baptismo tantum & Confirmatione; solumque inter personas nominatim expressas à Concil. Trid.

238. Datur cognitio aliqua spiritualis. Et quæ sit illa declaratur ex Doct. Seraph.

DAri aliquam cognationem spiritualem, apud omnes Catholicos in confesio est. Eam Doct. Seraphicus 4. dist. 42. a 1. q. 1. declarat hisce verbis: Dicendum, quod spiritualis cognatio est & esse debet; & hoc propter conformitatem spiritualium ad carnalia. Sicut enim est carnalis generatio, in qua est vinculum, & quidam amor naturalis; sic & spiritualis regeneratio per Sacramenta aliqua, & per illam similiter aliquod vinculum acquiritur & amor spiritualis; & ideo in illis Sacramentis præcipue contrahitur; in quibus est regeneratio. Quoniam igitur dispositio ad regenerationem est in Catechismo, regeneratio in Baptismo, regenerationis consummatio in Confirmatione; hinc est, quod in his tribus, secundum communem opinionem, contrahitur cognatio; sed tamen, quia in catechismo non est vera regeneratio, ideo non contrahitur ibi vera cognatio, nec alligatio fortis, sed aded exilis, ut, sicut dictum est, nõ dirimat Matrimonium jam contractum, & vix impediatur contrahendum. Ita D. Bonav.

239. Item ex Doct. Angelico.

Consimiliter loquitur D. Tho. ead. dist. q. 1. a. 1. in corp. Dicendum, quod sicut per carnis propagationem homo accipit esse natura, ita per Sacramenta accipit esse spirituale gratia. Unde sicut vinculum, quod ex carnis propagatione contrahitur, est naturale homini, in quantum est res quedam natura; ita vinculum, quod contrahitur ex Sacramentorum susceptione, est quodammodo connaturale alicui, in quantum est membrum Ecclesie: Et ideo sicut carnalis cognatio impedit Matrimonium, ita spiritualis ex Ecclesia statuto. Ita Doct. Angel.

240. Quia sit cognitio spiritualis, ex Scoto.

Quid ergo, inquis, est cognitio spiritualis? Respondet Doct. Subtilis ead. dist. q. un. n. 2. Quoddam vinculum contractum ex dispensatione Sacramentorum, specialiter Baptismi & Confirmationis. Quia sicut habetur extra de cognat. spirit. in 6. cap. Quamvis §. ult. Ex datione aliorum Sacramentorum, à Baptismo & Confirmatione, cognatio spiritualis nequaquam oritur, quæ Matrimonium impediatur vel dissolvat. De qua & ejus gradibus habetur extra de Cognat. spirit. in 6. libro.

Hanc cognationem dirimere. Mair. Probatur ex c. 1. de Cogn. spirit. in 6.

Rogas, quid habeatur? Iam edissero. Cap. 1. sic sonat: Nedium inter Baptizatum, & illum, qui eum suscepit de Baptismo, ac inter eundem Baptizatum, & suscipientis filios, & uxorem, ante susceptionem carnaliter cognitam ab eodem, imò etiam inter suscipientem, patremq; baptizati, & matrem, cognationem spiritualemente contrahi, jure constat: quæ cognatio & contrahendum Matrimonium impedit, & dirimit post contractum. Et eadem, qua de suscipien-

te sunt dicta, sunt etiam de baptizante censenda.

Ex Confirmatione quoque, seu frontis Chrismatione, spiritualis cognatio eisdem modis contrahitur, Matrimonia similiter impediens contrahenda, & dissolvens post contracta. Ita Bonif. 8.

Proinde eo tempore triplex erat species cognationis spiritualis, nimirum paternitas, compaternitas & fraternitas. Paternitas inter baptizantem & baptizatum, & inter confirmantem & confirmatum, & similiter inter patrinum seu suscipientem baptizati, vel confirmati, & baptizatum, vel confirmatum. Compaternitas inter parentes baptizati, vel confirmati, & baptizantem vel confirmantem, & patrilinos Baptismi vel Confirmationis. Atque ita parentes baptizati vel confirmati, erant compatres baptizantis vel confirmantis, & patrinorum.

Et duplex hæc cognatio transfundebatur à viro in uxorem, ita, ut eo ipso quod vir baptizaret, aut confirmaret, vel esset Patrinus, uxor contrahebat eandem cognationis spiritualis speciem cum eisdem personis, eò quod fit una caro cum viro; cap. Martinus, 4. de cognatione spirit. ibi: Nos autem consultationi tue duximus respondendum, quod cum, secundum verbum Domini, vir & mulier efficiantur per connubium (id est, per carnalem copulam, inquit, Gloss. ibi) una caro, liquidum est, Tebergam non posse Matrimonialiter copulari Martino, qui compater ejus (scilicet Lotharig, inquit Gloss. ibid.) fuerat, cum quo una caro Teberga noscitur extitisse.

Tandem fraternitas erat inter filios carnales baptizantis, vel confirmantis, vel patrinorum, & ipsum confirmatum vel baptizatum. Itaque baptizatus, vel confirmatus, erat confrater filiorum baptizantis, vel confirmantis, & filiorum ipsius patris, & matris.

Et olim quidem hæc res ita se habebat: verum procedente tempore experientia docuit, non expedire bono Ecclesie, & animarum sibi creditarum, tam multiplicem cognationem; ideoque Concil. Trid. partim eam abstulit, & partim restrinxit, ut patet ex cap. 2. sess. 24. de reformatione Matrimonij, quod sic incipit. Docet experientia, propter multitudinem prohibitionum multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi Matrimonia; in quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque S. Synodus huic incommodo providere, & à cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus tantum, sive vir sive mulier, juxta sacrorum Canonum instituta, vel ad summum unus & una baptizatum de Baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum & baptizantem, baptizatiq; patrem ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur.

Et in fine ejusdem cap. idem statuit de Confirmatione, dicens: Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem & confirmatum, illiusq; patrem & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias personas hujus spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

Itaque sublata omnino est fraternitas; quia nulla omnino mentio fit in his verbis filiorum bapti-

241. Eo tempore erat triplex species cogn. spir.

242. Paternitas & compaternitas transfundebatur à viro in uxorem.

Inter quos tunc fuerit fraternitas.

243. Quid circa hanc cognationem disposuerit Trident.

244. Fraternitas.

est omnino sublata: Restricta autem paternitas.

De hac restrictione aliquando dubitatum fuit, ex Bulla Pij 5.

245. Declaratio dubij.

246. Compaternitas non contrahitur inter baptizantem & paternos.

Nequo inter ipsos paternos inter se.

Sanchez.

Vir & uxor simul loquantes non privantur

baptizantis vel confirmantis vel patrinorum. Restricta autem est paternitas; cum inter personas, ibi enumeratas, non contineatur uxor.

Dices: continetur sub viro, eo quod sint una caro. Quare ab Aliquibus dubitatum fuit tempore Pij 5. num adhuc transfunderetur paternitas & compaternitas ad uxorem. Patet ex Bulla ejus 14. apud Cherubinum Declarat. 2. quae incipit: Cum illius vicem, §. 1. Sane licet ex eo, quod in Concil. Trident. decretum fuerit, cognationem spiritualem inter eos tantum contrahi, qui suscipiunt baptizatum de Baptismo, ac baptizatum ipsum, & illius patrem & matrem, nec non baptizantem & baptizatum, baptizatiq; patrem & matrem, in reliquis personis, quae per antiquos Canones occasione cognationis hujusmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum sublatum esse videatur; adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus; an saltem impedimentum cognationis spiritualis hujusmodi inter maritum, vel uxorem suscipientis & baptizatum, nec non inter maritum vel uxorem suscipientis, & patrem ac matrem baptizati vigeat, propterea, quod prohibitum de uno conjuge, de altero etiam prohibitum videatur. Ecce dubium, & ratio dubitandi.

Sequitur declaratio dubij: Nos parum mentium quieti, & Matrimoniorum favori (quantum ex alto nobis permittitur) consulere volentes, a praecisis verbis Concilij minime discedendum in praemissis esse consueimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis hujusmodi subesse decernimus, & declaramus, quod minus inter dictos maritum vel uxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatiq; patrem & matrem, & quascumque alias personas, tam ex parte suscipientis, quam baptizantis & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expressas, Matrimonium liberè & licitè contrahi possit, & ita ab omnibus judicari debere mandamus atque statuimus.

Igitur de hac restrictione paternitatis & compaternitatis non est amplius dubitandum. Uti etiam de alia restrictione compaternitatis, ut non contrahatur inter Baptizantem vel confirmantem, & paternos; quippe nec haec personae in dicto Concilio nominatim sunt expressae.

Idemque sentiendum de ipsismet patrinis inter se collatis, ita ut si vir & foemina sint simul patrimi, possint inter se liberè & licitè Matrimonio jungi. Quia (inquit Sanchez lib. 7. disp. 54. n. 12.) omnes fatentur jure antiquo id impedimentum non oriri inter eos. Nec Trid. voluit cognationem hanc praetendere, sed coarctare.

247. Quare dum Tridentinum sess. 24. de Matr. c. 2. sic ait: Ad summum unus & una baptizatum de Baptismo suscipiant, inter quos, ac baptizatum ipsum cognatio contrahatur, non est sensus illius particulae, Inter quos, ut inter illos paternos inter se haec cognatio oriatur, sed inter illos & alias personas ibi enumeratas, nimirum baptizatum & ipsius parentes. Ita Sanchez cum Aliis, quos citat.

Quare, infert idem Auctor, n. 13. si vir & uxor simul alienum puerum de sacro fonte levent, nullatenus privantur jure exigendi debi-

tum; quippe nullam contrahunt inter se cognationem. An autem priventur eo jure, si proprium puerum levent, dicam alio loco magis proprio.

Impresentiarum quero; an Decretum Trid. jam allegatum, non solum accipiendum sit de cognatione spirituali imposterum contrahenda; sed etiam de contracta ante illud Decretum, ut similiter restricta censeatur.

De hoc dubitatum fuit tempore Pij 5. ut patet ex ejus Bulla sup. allegata Declarat. 1. quae sic incipit: Sanctissimus in Christo Pater & Dominus D. N. Pius divina providentia Papa 5. ad cuius notitiam pervenit, quod cum in Decretis Sacri Concil. Tridentini certa tantum persona enumerentur, inter quas dumtaxat cognatio spiritualis deinceps contrahatur, ab aliquibus revocatur in dubium; an qui ultra personas, in dictis Decretis enumeratas, quoquo modo cognatione spirituali ante confirmationem dicti Concilij conjuncti erant, absque dispensatione Apostolica Matrimonium post dictam confirmationem contrahere potuerint, ac hodie & de cetero contrahere possint, cum ante praedictam confirmationem id facere de jure minimè liceret.

Ad hoc dubium sic respondet Pontifex ibi §. 2. Sanctitas sua ad tollendum omne dubium, eos, qui ante confirmationem praedicti Concilij cognationem spiritualem contraxerunt, dummodo non sint ex personis, in dictis Decretis enumeratis, & inter quas tantum Concilium voluit deinceps contrahi hanc cognationem spiritualem, Matrimonij vinculo inter se absque dispensatione aliqua liberè & licitè copulari posse, ac Matrimonia, etiam post confirmationem hujusmodi, absque dispensatione Sedis Apostolicae inter eas jam contracta, valere, plenamq; roboris firmitatem obtinere.

Cum autem Concilium Trident. sup. non distinguat inter parentes legitimos, & illegitimos, neque nos debemus distinguere; sed intelligere Decretum de patre & matre carnalibus, sive legitimis, sive illegitimis. Quia (inquit Sanchez sup. n. 16.) ante Tridentinum eam cognationem contrahebant, ut docet Glossa cap. 1. de Cognat. spirit. in 6. verb. Et Matrem, dicens: Nota: non dixit, patrem baptizati, & ejus uxorem, imò dixit, matrem; si igitur de prima uxore vel concubina vir procreet filium, ille qui levat filium, est compater concubinae & viri, sed non ejus uxoris, ut sup. dixi. At Tridentinum cognationem hanc, cum parentibus contractam, nullatenus restrinxit, ut constat ex contextu.

Et ita sentiunt Navar. & alij, qui post Trid. Navar. scripsere, & tamen docent, eum, qui filium suae concubinae baptizat, non posse eam ducere, ratione cognationis spiritualis, inter eos ex illo Baptismo confurgentis.

Quare parentes legales, nimirum adoptivi ipsius baptizati vel confirmati, nullam prorsus cognationem contrahunt cum ea Sacramentalibus conferentibus, aut cum patrinis. Quia nec antiquitus eam contrahebant: & textus loquens de parentibus est intelligendus de naturalibus, ut potè qui soli veri parentes sunt. Sic Sanchez.

Si

jure copula. An Trid. intelligatur etiam de cognatione amica contracta.

249. Patet, quod si ex Bulla Pij 5.

250. Non est distinguendum inter parentes legitimos & illegitimos, ex Sanchez.

251. Parentes legales non contrahunt cognationem.

Hæc cognatio dirimit Mat. jure Ecclesiastico.

Si autem à me quæretur; quo jure hæc cognatio impediat Matrimonium contrahendum, & dirimat post contractum? Respondeo cum communi sententia, jure Ecclesiastico; cap. 1. de Cognat. spirit. in 6. sup. allegato, cap. Veniens, 6. cod. tit. lib. 4. ibi: *Mandamus, quatenus si consisterit H. mulierem, prædicti viri filium de sacro fonte levasse, antequam eam desponsasset uxorem, vos inter eos divortium appellatione postpositâ celebretis.*

252. Patet ex Trident. quod dirimat.

Et multis aliis textibus idem effectus infinuatur, atque manifestè à Trident. sup. supponitur, ibi: *In quibus vel non sine magno peccato perseveratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur.* Si enim Matrimonium non foret invalidum, sine magno peccato in eo perseveraretur, neque opus esset illud dirimere cum magno scandalo, ut clarum est.

Planè, inquis, supponit Concilium, Matrimonium fore invalidum, uti & alia jura citata; sed quod solo jure Ecclesiastico, nusquam dicunt. Ex quo ergò id constat?

253. Probatur non dirimere ex jure naturali aut divino.

Respondetur; quia non ex jure naturali, aut Divino positivo. Primum probatur; quia ipsa Sacramenta, ad quorum collationem inducitur hic effectus, nullum in jure naturali habent fundamentum, sed ex sola institutione Christi inceperunt; ergò neque hæc cognatio. Et multò minus, quòd sit impedimentum dirimens, fundatur in jure nature; sed ad summum in institutione Christi. Sed neque in illa; quia nullus in sacra pagina locus invenitur, ubi de hac cognatione mentio fiat, saltem ut est impedimentum dirimens.

Quod addo: quia dicere quis posset, sit mentio de hac cognatione in ipsâ institutione Baptismi & Confirmationis, utpotè institutâ per modum regenerationis, sive imperfectæ per Baptismum, sive completæ & perfectæ per Confirmationem. Hinc Doct. Angel. ut sup. audivimus, ait: *Vinculum, quod contrahitur ex Sacramentorum susceptione, est quodammodo naturale alicui, in quantum est membrum Ecclesie.* Dicit: *Quodammodo naturale;* quia supponit institutionem istorum Sacramentorum, per modum regenerationis.

254. Est sententia D. Tho.

Quando igitur statim subiungit: *Et ideo sicut carnalis cognatio impedit Matrimonium, ita spiritalis ex Ecclesia statuto, tantum intendit, hunc effectum impediendi & dirimendi Matrimonium provenire, non ex jure naturali, aut Divino positivo, sed ex statuto Ecclesie.* Quòd autem ipsum vinculum amicitie seu cognationis spiritalis consurgat ex statuto Ecclesie, quomodo ex illis verbis rectè inferatur?

Rejicitur definitio cognationis spiritalis à Sanchez tradita.

Unde non placet Sanchez, quando sup. n. 1. ait: *Cognatio spiritalis sic communiter à Doctoribus definitur: Est propinquitas quædam personarum ex statuto Ecclesie consurgens propter collationem Baptismi vel Confirmationis, vel susceptionem* Basco de Matrim. Pars II.

recipientis hæc Sacramenta.

Ex qua definitione n. 2. deducit: hæc cognationem spiritualem ex Baptismo & Confirmatione ortam, non esse ex jure Divino naturali, aut ex Divino positivo, sed ex solo Ecclesiastico. Quod, inquit, affirmat D. Thomas ab omnibus receptus 4. dist. 42. q. 1. a. 1. in corp. sic ille.

Sed non placet, ut dixi, siquidem D. Thomas non ait, cognationem spiritualem oriri ex statuto Ecclesie; sed impedire Matrimonium ex statuto Ecclesie, quæ longè sunt diversa; ut patet in cognatione naturali, quæ contrahitur ex naturâ rei per carnis propagationem, estò in linea transversali, saltem in secundo & ulterioribus gradibus, solum ex statuto Ecclesie impedit Matrimonium.

Atque huic cognitioni D. Thomas sup. comparat cognationem spiritualem, & illam vocat naturalem, hanc autem quodammodo naturalem; sed quòd hæc, sicut dixi, supponat institutionem supernaturalem Sacramentorum, illa autem solam propagationem naturalem.

Igitur Sanchez sup. in definitione cognationis spiritalis de suo addidit *ly ex statuto Ecclesie*; nam apud Doctorem Angelicum non reperitur; sed neque apud Doctorem Seraphicum: nam sup. in expositione litteræ definiit eam, dicens: *Cognatio spiritalis est propinquitas aut proximitas proveniens ex Sacramenti donatione, vel ad id necesse.* Similiter Doctor Subtilis in definitione suâ, superius adductâ, non meminit statuti Ecclesie. Quàmvis alioqui uterque cum D. Thoma doceat, cognationem spiritualem dirimere Matrimonium ex statuto Ecclesie.

D. Bonaventura sup. q. 2. in corp. sic ait: *Dicendum, quòd cognatio spiritalis potest siqui aut precedere Matrimonium. Si sequatur, generaliter verum est, quòd non potest infringere Matrimonii vinculum. Sed tamen quantum ad jus solvendi debitum, distinguendum: quia hoc aut factum est necessitate, ut puta quando parvulus est in periculo mortis, & non est quâ baptizat eum: aut ex ignorantia; aut ex industria. In primo casu simpliciter non amittit jus petendi nec solvendi. In secundo casu similiter, si fuit diligentia; non amittit. In tertio casu amittit jus petendi, qui hoc facit: tamen quia non debet peccatum suum alteri imputari, tenetur reddere.... Si autem cognatio spiritalis præcedat Matrimonium, illa, inquam, quæ contrahitur per Baptismum & Confirmationem, sic impedit contrahendum & dirimit contractum, pro eo quòd facit simpliciter illegitimas personas. Et ideo si videatur vinculum contrahi, non tamen contrahitur.* Hæc ille.

Ubi nondum determinat, quo jure id fiat: sed infra respondens ad quamdam objectionem, satis significat id fieri jure Ecclesiastico. Hæc est obiectio: Plus facit, qui aliquem de errore trahit ad fidem, quàm qui Bapti-

255. Cognatio spiritalis an oriatur ex statuto Ecclesie.

Comparatur à D. Tho. cognitioni naturali.

256. Ostenditur error Sanchez.

257. Sententia Doct. Seraph. de hoc impedit memo.

258. Quo jure dirimat, ex cod.

fatum levat de fonte. Sed si quis convertat aliquam ad fidem, non impeditur cum ea contrahere: imò potest sponsalia contrahere cum hac conditione: si velit ad fidem venire: ergò nec impeditur si levat de fonte, quin etiam possit contrahere. En objectio.

Videtur quòd iure Ecclesiastico.

Sequitur solutio D. Bonaventuræ Ad illud, inquit, quod obijcitur de illo, qui revocat ab errore, dicendum, quòd illud vinculum (scilicet ad prædictum effectum, de quo ibi tractat) non solum facit impensio beneficii; sed etiam statutum Ecclesiæ Christi. Si autem quæras, quare magis instituit Ecclesiæ. Dicendum, quòd per nullam instructionem dicitur homo generari, sed solum ad generationem disponi: in Baptismo autem est vera generatio: & ideo non sic contrahitur vinculum, quòd præstat Matrimonio impedimentum per documentum Fidei, sicut per Sacramentum Baptismi.

259. Idem docet Scotus.

Consonat doctor Subtilis sup. ibi: *Quantum autem ad illud, quòd quaritur (scilicet, utrum cognatio spiritualis impediatur Matrimonium) dico, quòd si præcedat Matrimonium, simpliciter impedit (id est, impedit & dirimit) sicut patet in cap. ad oppositum præallegato, Veniens. Si sequatur Matrimonium non dirimit, sicut patet ex primo argumento. Et ratio primi non est, nisi statutum Ecclesiæ, illegitimas personas in casu illo. Hæc ille.*

Manus Sufceptoris nullatenus est à Christo.

Et tamen, nec Doctor Seraphicus, nec Scotus in suis definitionibus meminerunt statuti Ecclesiæ. Interim munus susceptoris sive in Baptismo, sive in Confirmatione, nullatenus à Christo institutum fuit; sed merè ab Ecclesiâ superadditum; ita ut in privato Baptismo, secundum multos Doctores, nullus susceptor debeat, nec verò possit adhiberi. Proinde dici non potest, cognationem spiritualem, quæ ex susceptione oritur, esse juris Divini; cum nec ipsa susceptor sit juris Divini, sed juris merè Ecclesiastici. Sed de his plura inferius.

Quidquid sit de ipsâ cognatione secundum se, certum est, quòd impedimentum dirimens proveniat ex solo iure Ecclesiastico: quia neque ex naturâ rei est sufficiens repugnantia inter eam cognationem, & Matrimonii vinculum, ut clarum est; neque ex iure Divino, cum nusquam in Scriptura tale impedimentum vel leviter insinuetur; sed neque traditione, nisi fortè Apostolicâ, constitutum reperitur.

260. A quo tempore fuerit institutum hoc impedimentum, ex Pontio.

Et si quæras, à quo tempore institutum fuerit hoc impedimentum? Forsan (inquit Pontius lib. 7. cap. 39. n. 2.) ex Apostolorum traditione derivatum. Ego quidem primam legem scripto latam non reperio ullam ante Canonem 21. Concilii Nicæni (apud Turrianum) *Nemo fidelium cum patre aut matre spirituali Matrimonium contrahat (id est, cum patris aut matris) & qui hoc commiserit, habeatur tamquam ethnicus, quòdque separetur.*

Est etiam Canon 53. Synodi in Trullo: *Quoniam spiritualis cognatio corporum conjunctione*

major est, novimus in quibusdam locis exceptores puerorum ex sancto & salutari Baptismate, postea cum matribus illorum viduis Matrimonium contrahere: statumus ne in posterum tale aliquid fiat. Si verò secus fecerint, hi quidem primò ab illicito Matrimonio separentur, deinde fornicatorum penis subijciantur.

Inde postea plures alii Canones emanarunt, quibus ea cognatio stabilita, & diversi gradus distincti, & connubia, ejusmodi vinculo interveniente, prohibita ac irritata: quæ videre poteris apud Gratianum in Decreto 30. q. 1. & 3.

Sed dicit aliquis: video apud Gratianum 30. q. 1. video, inquam, c. 8. & ibi lego sequentia verba: *Omnes quos in penitentia suscipimus, ita nostri sunt spirituales filij, ut & ipsi, quos vel nobis suscipientibus, vel trina personis vocabulo mergentibus, unda sacri Baptismatis regeneravit.* Ergò non ex solo Baptismo & Confirmatione oritur cognatio spiritualis, quòd videtur contradictorium secundæ partis nostræ conclusionis.

Respondeo: Conclusio loquitur de cognatione spirituali, quæ impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit post contractum, ut patet ex prima parte; camque negat contrahi hodie, id est, secundum jus novum, quòd hodie in Ecclesiâ observatur, ex alio Sacramento, quam Baptismo & Confirmatione, ut disertis verbis dicit Bonifacius VIII. cap. fin. de Cognatione spirituali in 6. in fine: *Ex datione verò aliorum Sacramentorum cognatio spiritualis nequaquam oritur, quæ Matrimonium impediatur, vel dissolvatur.*

Ubi Glossa verb. *Sacramentorum*, inquit: *Scilicet Penitentia, Corporis Christi, Extrema Unctio, Ordinis & Conjugii.* Rationem adjungit: *Quare ex Renascimur enim in Baptismo, & Chrismatio frontis illam confirmat: quòd non est in aliis Sacramentis: & ideo per ista spiritualis contrahitur comparitas, non per illa.*

Atque hanc eandem rationem sup. retulimus ex Doctore Seraphico, & modò transferibemus ex Doctore Angelico sup. a. 2. ad 1. Dicendum, inquit, quòd duplex est carnalis nativitas. Prima in utero, in quo adhuc id, quòd natum est, est adedò debile, quòd non possit extra exponi sine periculo; & huic nativitati similatur generatio per Baptismum, in quo regeneratur aliquis adhuc quasi fovendus intra uterum Ecclesiæ. Secunda est nativitas ex utero, quando jam id quòd natum erat, tantum roboratum erat, quòd potest sine periculo exponi exterioribus, quo nata sunt corrumpere, & huic similatur Confirmatio, per quam homo roboratus exponitur in publico ad confessionem nominis Christi, & ideo congruè per utrumque Sacramentorum contrahitur spiritualis cognatio. Constat autem, hanc congruentiam non esse in aliis Sacramentis.

Et sanè quantum ad Sacramentum Penitentia, D. Thomas ibidem ad 8. sic ait: *Quare non dicendum, quòd per Sacramentum Penitentia non*

contra contrahatur

261.

Objectio ex velle. 8. 30. q. 1. contra 2. part. Conclus.

Solvitur.

262.

Quare ex solo Baptismo & Confirmatio oritur impedimentum.

Ratio Doct. Angel.

263.

Per Sacram.
Panis. ex
cod.

contrahitur propriè loquendo spiritualis cognatio. Unde filius sacerdotis potest contrahere cum illa, quam sacerdos in confessione audit, alias filius sacerdotis non inveniret in tota una Parochia mulierem cum qua contraheret. Nec obstat, quòd per Pœnitentiam tollitur peccatum actuale; quia hoc non est per modum generationis, sed per modum sanationis.

Quare non
per Euchar.

Et idem dici potest de aliis Sacramentis; Eucharistiæ v. g. quæ licet conferat gratiam sanctificantem, augmentum utique vitæ spiritualis; non tamen per modum generationis, sed magis per modum nutrimenti; unde & Eucharistia cibus spiritualis dicitur. Sicque discurrere per cætera Sacramenta, & simile discrimen reperies inter ipsa, & Sacramenta Baptismi & Confirmationis. Quæ profectò dissimilitudo, ratio sufficiens fuit, ut Ecclesia uni Sacramento, sive ministratiõni & susceptioni unius Sacramenti, annecteret cognationem spiritualem, quæ esset impedimentum dirimens, & non alterius.

264.

D. Tho. a.
gnoscit ali.
quam cog.
nationem
in Pœnit.

Interim D. Thomas sup. agnoscit aliquam cognationem spiritualem in Sacramento Pœnitentiæ: nam verbis supra relatis actutum subjungit: Sed tamen per Pœnitentiam contrahitur quoddam fœdus inter Sacerdotem & mulierem confitentem, simile cognationi spirituali, ut tantum peccet, eam carnaliter cognoscens, acsi esset sua spiritualis filia, & hoc ideo quia maxima est familiaritas inter Sacerdotem & confitentem, & ex hoc ista prohibitio est inducta, ut tollatur peccandi occasio. Hæc ille.

Quorum veritatem alibi examinavimus: puta Parte 4. hujus Operis Sect. 8. Conclus. 8. sequentis tenoris: Confessarius ex auditâ Confessione non contrahit specialem obligationem seu cognationem aliquam spiritualem, qua inducat in peccato carnali cum pœnitente malitiam necessariò confitentem. Videantur ibi dicta; nam nimis longum esset ea repetere, & nihil novi habeo addendum. Inpræsentarium sufficit, quòd non inducat talem cognationem, quæ impediat Matrimonium contrahendum, & dirimat post contractum; etenim de illo impedimento hic disputamus.

265.

Ex statuto
Ecclesia di.
simis cog.
natio ex
Bapt. dum.
taxat &
Confir.

Itaque veluti per solam generationem carnalem contrahitur cognatio carnalis, impediens, & dirimens Matrimonium; sic itidem per solam generationem spiritualem in Baptismo & Confirmatione factam, contrahitur cognatio spiritualis impediens & dirimens Matrimonium ex statuto Ecclesiæ.

Probatur ex
Sanchez,
statutum
istud fuisse
rationabile.
Frimò.

Dubitas, an rationabili? Ecce rationes ex Sanchio sup. n. 3. Prima: quia recipiens ab alio esse spirituale, debet illi quamdam reverentiam. Atque ideo baptizanti tanta olim exhibebatur reverentia, ut ob eam causam Zelus esset ac contentio inter Christianos, à quo quispiam baptizatus esset, ut testatur D. Paulus I. ad Cor. 3.

266.

Major re.
verentia

Quod probè sciens Doctor Seraphicus sup. a. 1. q. 1. inquit: Reverentiam & honorem tenetur aliquis ei facere, qui se regeneravit, majorem, quam Bosco de Matrim. Pars II.

aliis: hoc autem non est propter aliud, nisi propter illud mandatum, quo pater honorandus est specialiter præ aliis hominibus: ergo iste aliquo modo est pater; sed non carnalis; ergo spiritualis. Sed carnalis paternitas facit cognationem carnalem; ergo spiritualis spiritualis.

debetur
baptizanti,
quam aliis,
ex D. Bo.
nav.

Secunda ratio; quia inde (inquit Sanchez) contrahitur quoddam amicitia ac familiaritatis vinculum. Quare oportuit inter hos cognatos interdicere Matrimonium, ut, cum extraneis inito, dilataretur in plures amicitia.

Secunda
probatio.

Tertia: quia sicut ex generatione carnali, per quam quis esse naturale accipit, consanguinitas orta dirimit Matrimonium: ita expediens fuit, ut spiritualis cognatio, profecta ex spirituali generatione, in ejus reverentiam impediret ac dirimeret conjugium inter eas personas, eo vinculo conjunctas.

267.
Tertia.

Quare (infert Sanchez sup.) malè Conradus Lagus in Methodica juris tit. de nuptiis dixit: prohibitionem Matrimonij cognatione spirituali sine causa factam esse, eamque valere auctoritate Ecclesiæ quantum possit.

Lagus.

Hæc autem cognatio solo jure Ecclesiastico obstat Matrimonio incundo. Cum enim ex solo illo jure instituta sit, fieri nequit, ut jure naturali, aut Divino positivo, is effectus sibi competat. Ita Sanchez.

Sanchez.

Planè sic est, eo supposito, quòd solo jure Ecclesiastico sit instituta. Sed de hoc sup. dubitavimus, & oppositum quantum ad cognationem, quæ oritur inter baptizantem & baptizatum, inde videtur probari: quòd, seclusâ omni institutione Ecclesiæ, baptizatus tamquam filius spiritualis debeat reverentiam baptizanti, tamquam patri spirituali, quæ paternitas & filiatio immediatè oriuntur ex natura ipsius Baptismi, quæ instituta est à Christo. Ac proinde, quòd hic sit pater spiritualis, & ille filius spiritualis, immediatè oritur à Deo, sic instituyente hoc Sacramentum.

268.
Probatur,
quòd cogna.
tio inter
baptizan.
tem & bap.
tizatum sit
jure natu.
ra.

Imò, suppositâ hæc institutione, jus naturale dicat, reverentiam deberi patri spirituali, ut sup. indicat D. Bonaventura ibi: Hoc autem non est propter aliud, nisi propter illud mandatum, quo pater est honorandus specialiter præ aliis hominibus. Quis autem nesciat mandatum istud esse naturale, saltem latè dictum? Et quamvis principaliter dictum sit: Honora patrem tuum & matrem tuam, propter parentes carnales; quid nisi secundariò intelligi possit de parentibus spiritualibus?

Sed nunquid benè sequitur: aliqua cognatio spiritualis oritur ex jure naturali, aut Divino positivo; ergò dirimit Matrimonium ex jure naturali, aut Divino positivo? Minime, ut constat ex cognatione naturali, quæ licet in omnibus gradibus oriatur ex jure naturali, tamen in aliquibus dirimit ex solo jure Ecclesiastico. Ergò similiter hic fieri posset, ut aliqua cognatio, seu vinculum amicitia spiritualis, proveniret ex jure naturali aut positivo Divino, licet omnis dirimat ex solo jure Ecclesiæ, ut jam satis probavimus.

269.
An inde se.
quatur,
quòd eodem
jure diri.
mat.

270. An cognatio spiritualis dirimat pro perpetuo.
Sanchez.

Si quæras; an dirimat pro perpetuo, sive an sit impedimentum perpetuum, ita ut non extinguatur morte personæ, quâ mediante contracta fuit, v. g. personæ baptizatae, ratione cuius baptizans contraxit impedimentum non contrahendi cum ejus patre & matre?

Respondeo cum Sanchez sup. n. 8. affirmative. Jura enim hoc absolute impedimentum statuunt. Nec invenitur textus id limitans: dum ea persona superstes est. Deinde: quia speciale est in cognatione legali transversæ lineæ, quod sit impedimentum temporale: quod jura, id statuentia, sic explicant: hic autem nullum jus sic explicat.

Igitur sicut affinitas est impedimentum perpetuum, id est, manet post mortem ejus, ratione cuius contracta est, ut Omnes docent; sic itidem cognatio spiritualis; vel assignetur disparitas.

271. Cognatio hec non dissolvit Matrimonia contracta.

Et veluti affinitas (ut maneamus in eodem exemplo) superveniens Matrimonio, non dissolvit illud; pari passu cognatio spiritualis superveniens Matrimonio, ut quia alter conjux levavit de sacro fonte filium alterius, minimè dissolvit illud. Sic etiam Professio Religionis superveniens Matrimonio contracto, relinquit ipsum omninò validum; estò, si antecederet, proculdubiò dirimeret.

Probatu.

Ratio universalis est; quia Matrimonium est vinculum indissolubile, nisi ab eo, qui indissolubilitatem introduxit seu instituit. Non constat autem, Deum voluisse, ut per cognationem supervenientem prius Matrimonium dissolveretur; imò planè inconveniens foret, quod dissolveretur, propter inconvenientia, nata inde provenire, ut lippis atque tonsoribus notum est.

272. Obijciunt decretum Deus dedit Pops.

Sed his videtur obstare (inquit Pontius lib. 7. cap. 40. n. 8.) difficilis textus Deus dedit Pontificis in Epistola decretali, quæ nuper excusa extitit inter decretales, quæ prodierunt ex Bibliothecâ Vaticana, ex qua epistola desumptus est textus in cap. Pervenit, 30. q. 1. In qua epistola post ea, quæ recitantur in eo canone, qui apud Gratianum extat, ista dicuntur: *Mulieres vero cum separata fuerint pro hac illicitâ re a propriis viris, totam præcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperunt, & post expletum annum recipiant alium virum, similiter & vir uxorem.*

In quibus, cum à Pontifice quæsitum esset, an mulieres, quæ ob magnum populorum concursum in Sabbatho Paschæ filios suos levarent de Baptismo, si pro eo debeant ad suum proprium redire usum; respondet, separandos, ut nullo unquam modo se recipiant in conjugio mulieres ac viri, qui quâcumque ratione suos susceperunt natos, sed separent se, ne suadente diabolo tale vitium peccati inolecat per mundum.

At si id demus, quanta rerum absurditas sequatur, quis non videt? Sequitur enim in Ecclesia potestatem esse dissolvendi Matrimonium ratum consummatum. Cum enim jure Ecclesiastico inductum sit cognationis spiritualis impedimentum, si, illo superveniente, voluit Ro-

manus Pontifex Matrimonium dissolvi, quandoquidem facultatem concedit, ut post annum, peractâ scilicet poenitentia, alium virum accipiat, & vir aliam uxorem, planè sequitur jure Ecclesiastico dissolvi Matrimonium ratum fidelium consummatum. Hæc ille.

Respondet Hugo, quem referunt Archidiaconus & Turrecremata in d. cap. Pervenit, hic tantum agi de separatione à conjunctione carnali ad tempus, ad agendam poenitentiam, vel absolute in perpetuum, retento vinculo, ne vitium hoc, quod eo sæculo frequens erat, indiès serperet.

Sed hoc (inquit Pontius sup. n. 9.) ut videmus, ipso textu refellitur: inquit enim: *Post expletum annum recipiant alium virum &c.*

Aliam interpretationem refert Turrecremata sup. scilicet sermonem esse, non de conjunctis, sed de jungendis. Ast & illa non videtur consona textui: cum (inquit Pontius) in quaestione proposita dictum sit: *Cupis ergo scire, si pro tali accidenti ratione debeant viri ac mulieres ad proprium usum redire.* Et infra: *Totam præcipimus recipere dotem, quam in die nuptiali receperunt, & post expletum annum, &c.* Hinc Glossa verb. *Usum, ait: Loquitur de conjunctis ante compaternitatem, & non de conjunctis post, prout quidam mentiantur.*

Nunquid ergò mentitur Pontius sup. n. 11. & 12. ubi hunc textum explicat etiam de conjunctis post? Ipse viderit. Hic Auctor trinam adhibet explicationem huic textui. Primam n. 10. dicens: *Mihi ista consideranti, sese offert in primis, unius tantum voculae mutatione textum coherere, scilicet si legamus pro Alium, Illum, cujus facilis in vetustis characteribus mutatio esse potuit, quasi jubeat Pontifex, ut per annum separentur ad poenitentiam, & quò eo tempore non desint uxoribus alimenta, restituatur a viro dos quam die nuptiali acceperat. Adjuvâri que potest hæc licet levi conjectura, quod non dixerit; *Et vir aliam uxorem, sed: vir uxorem.**

Secundam explicationem tradit n. 11. hisce verbis: *Vel dico: duas esse partes distinguendas in isto casu Canonis, aut de duobus personarum gradibus agi in illo, scilicet de jam conjugatis, quæ proprios filios susceperunt; & de his quæ ex vago concubitu cum filios jam suscepissent, concubinarum suarum, vel earum, cum quibus sponsalia tantum contraxerant, filios de fonte levarant in tanto hominum concursu; & singula singulis accommodanda. Iis, qui jam conjugati filios levarant de fonte, ut separent se ad tempus, continentia & poenitentia causa. Iis autem, cum quibus vagus tantum concubitus intercesserit, aut sponsalia, separentur, nec nubant, sed restituatur dos, si quæ forte à viro recepta fuerat in die nuptiali, id est, cum de nuptiis pacta firmata sunt.*

Addit Basiliius tertiam expositionem n. 12. sub hac forma verborum: *Vel dico, totum textum intelligendum de his, qui filios levarant, quos de concubinis sine conjugio susceperant. Cui dubitationi optime respondet: statutum etiam*

273. Respon. Huon.

Rejicitur à Post Pontio.

274. Alia interpretatio, ex Turret. An conjugatae. Ius, ex Pont.

275. Trina explicatio Pontij. Prima.

276. Secunda.

277. Tertia.

iam ab aliis Pontificibus, ut nullo modo se in conjugio reciperent, id est, ne inter eos celebrari posset Matrimonium.

Et quia fortè aliqui viri & mulieres, intelligentes, quòd filium levassent, sibi impedimento non esse, contraxerant Matrimonium post levatos filios de fonte; separari jubet, nò quia Matrimonium validum dissolvatur, sed quia nullum fuerat ratione impedimenti. Et quia reverà non subsistebat Matrimonium, statuit Pontifex, reddendam esse dotem uxori, quæ separatur à Matrimonio, post impedimentum celebrato, & peractà unius anni poenitentia pro delicto, liberum esse aliis viris copulari.

278. Ratio huius expostionis.

Piacet autem textum istum de viris vel foeminis, qui filios in concubinato susceptos levarent potius, quàm de aliis intelligere, quòd dicit, quæsitum esse de his, qui proprios filios suos levarent. Quare non potest universè intelligi de his, qui filios levarent alterius, & postea cum eorum parentibus contraxerant. Hactenus Pontius.

Judicium Auctoris.

Ego autem noto; in dicto textu non fieri mentionem, saltem expressam, concubinarum; deinde adverto: verba illa superius relata; *Mulieres verò* &c. ex quibus oritur difficultas, omiſsa esse apud Gratianum, quàmvis apud Binnium Tomo. 2. Conciliorum reperiantur. Quare autem omiſsa sint apud Gratianum, nescio. Hoc scio, Pontificem non posse dispensare in Matrimonio rato fidelium consummato, adeoque viros & mulieres, qui sive nescientes, sive scientes, proprios filios suscipiunt ex levacaro sancto, nullatenus posse propterea cum aliis contrahere.

279. Cognatio hæc superveniens dissolvit sponsalia

An autem priventur jure petendi aut reddendi debitum; dicam alio loco, ubi de usu Matrimonii. Hoc pervium est, quòd talis susceptio dissolvat sponsalia de futuro contracta sicut & affinitas. Quia cum non sint vinculum indissolubile, solvantur supervenienti obstaculo dirimenti subsequens Matrimonium.

Sed pergamus ad alia, & dispiciamus, ex quo Baptismo oriatur hæc cognatio, utrùm etiam ex Baptismo privato aut invalido; Deinde, an oriatur inter personas non baptizatas; de his enim omnibus quaritur inter Theologos. Nostra resolutio hæc est.

CONCLUSIO V.

In Baptismo, non solemniter ministrato, baptizans contrahit impedimentum cognationis spiritualis; secùs tenens. Sacramentum sit validum. Incertum est, an personæ debeant esse baptizatae.

280. Probatur 1.

Incendum prorsus est (inquit Sanchez sup. disp. 62. n. 10.) baptizantem, etiam lai-

cum, in extremo necessitatis articulo, contrahere cognationem perfectam spirituales, subsequens Matrimonium dirimentem, cum baptizato ejusque parentibus. Quia omnia jura clamant ex vero Baptismo oriri cognationem spirituales. Sed Baptismus non solemniter ministratus, sive à laico, sive à Sacerdote, tam in extremo necessitatis articulo, quàm extrà eum, est verus Baptismus, & vera regeneratio, ergò &c.

Sed contra, dicit aliquis: cap. ult. de Cognat. spirit., ut cognatio spiritualis contraheretur, ponderatur baptizantem fuisse Sacerdotem, ibi: *Idem A. excipiendo proposuit, quod eam habere rit. non poterat in uxorem pro eo, quod ipsum pater mulieris ejusdem, qui sacerdos extitit, baptizavit.*

281. Obicitur c. fin. de Cogn. spirit.

Respondeo cum Sanchez sup. n. 12. narrari in eo textu factum, nec vim effici ad contrahendam cognationem spirituales in Sacerdotio ministri baptizantis.

Solvitur ex Sanchez.

Si rursùm objicias: cap. *Ad limina*, 30. q. 1. declaratur, parentes, qui proprios filios in necessitate baptizant, non arceri à petitione debiti, ibi: *Vnde si supradictus genitor filium suum corpore morientem aspiciens, ne animam perpetuam morte pereuntem dimitteret, sacri unctam Baptismatis lavit, ut eum de potestate auctoris mortis & tenebrarum eriperet, & in regnum Christi jam cognaturum sine dubitatione transmitteret, bene fecisse laudatur: idcirco sua uxori, sibi jam legitime sociata, impune quamdiu vixerit judicamus manere conjunctum.* Ita Ioannes Papa 8. Anselmo Lemovicinæ Ecclesiæ Episcopo.

282. Alia obiectio ex c. 7. 30. q. 1.

Ubi conceditur petitio debiti, eò quòd injustum sit, propter actum præceptum poenam subire. Quæ ratio æque militat in omni eo, qui necessitatis tempore baptizat; si enim ob id oriatur inter ipsum & baptizati parentes cognatio spiritualis, privaretur propter actum præceptum libertate incundi Matrimonii cum illis; ac proinde poenam incurreret: Negari enim non potest, privari hæc libertate, esse quoddam poenæ ac gravaminis genus.

Respondeo ex Sanchez sup. n. 10. privari conjugem jure debiti exigendi, est in poenam delicti admissi, baptizando filium conjugis alterius. At iniquum est, poenam incutiri propter observantiam præcepti. Contrahi autem cognationem, quæ subsequens Matrimonium dirimat, ac reddat incestuosum concubitum cum persona baptizata, vel ejus parentibus, nullatenus habet rationem poenæ, vel gravaminis, sed pertinet ad quoddam amicitia genus, & conjunctionis, quam statuit Ecclesia inter has personas, ob quàm venit Matrimonium inter illas.

283. Solvitur ex Sanchez.

Et confirmatur; quia Parochus tenetur Baptismus solemniter ministrare; & tamen nullus negabit, eum contrahere hanc cognationem. Tandem; quia quando impedimentum aliquod non statuitur ab Ecclesia in delicti poenam, sed ob alias rationes, incurratur propter actum præcepti: ut Iudex obligatus ad suspendendum delinquentem, irregularis efficitur illum suspendendo

Confirmatur inf.